



روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

نام: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره مسلسل ۲۰۹

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۲۰۹

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه دوازدهم

آذرماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب:

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: حاذقی- رضوی- دکتر طباطبائی و صدرزاده
- ۳- اخطار آقای آزادطبق ماده ۱۶۹ آئین نامه
- ۴- تقاضای آقایان دکتر معظمی و نورالدین امامی جهت طرح اساننامه شرکت ملی نفت ایران و ولایت زندانبان
- ۵- تقاضای آقای وزیر اقتصاد ملی جهت طرح فرار داد بازرگانی ایران و آلمان
- ۶- تقاضای آقای وزیر راه جهت طرح گزارش برنامه راه سازی
- ۷- طرح و تصویب فوریت قرارداد بازرگانی ایران و آلمان
- ۸- طرح اساننامه شرکت ملی نفت ایران از ماده دوم و خاتمه شور اول
- ۹- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ششم جلسه

مجلس ساعت ده و نیم صبح برپاست آقای گنجی (نایب رئیس) تشکیل گردید

(۱ تصویب صورت مجلس)

نایب رئیس- اسامی غائبین جلسه گذشته قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان: محمد علی مسعودی، طباطبائی، گودرزی، اردلان غائبین بی اجازه - آقایان: ابتهاج امیری، قسرا گلزو، کوزاوغنی، مخبر قهرمانند، کیو، جواد مسعودی، صدر- میرحسینی

ذیر آمدگان بی اجازه - آقایان: محمد هراتی، حسن اکبر، پیراسته، هریک، یک ساعت آقای پرومند نیسات

نایب رئیس- نسبت بصورت جلسه قبل اعتراضی نیست؟ آقای دکتر جلالی فرمائید

دکتر جلالی- بنده یک اصلاح مختصری در عرایضم هست اصلاح می کنم و میبدم به تند نویسی و از فرصت استفاده می کنم و از جناب آقای بوشهری استدعا می کنم که راه بین تمبشان و نور در یک فاصله پانصد متری فرو نشسته است هند زیادی اینطرف و آنطرف مانده اند این را استدعا می کنم دستور فرمائید زودتر اصلاح کنند

مهلی ارباب - برنامه ۱۰ ساله

راه سازی را تصویب فرمائید تا راحت شوید

نایب رئیس- آقای آشتیانی زاده راجع بصورت جلسه فرمایشی دارید؟ آشتیانی زاده- در جلسه گذشته آقای وزیر کشور در جواب عرایض بنده اظهاراتی کردند که بنده حق داشتم مطابق آئین نامه استفاده کنم و جواب ایشان را مجدداً بنده ولی همانطوری که در این مجلس عادت شده و مخصوصاً در مورد بنده این عادت جاری است جلوگیری شد از مقام ریاست استدعا دارم که اجازه فرمائید بنده از آن حق که از بنده تضییع شده استفاده کنم

نایب رئیس- در موقع مقتضی فرمائید

آشتیانی زاده- در موقع دستور بنده حق دارم از ماده ۹۰ استفاده کنم نایب رئیس- وقتی وارد دستور شدیم آشتیانی زاده- اگر آقای رئیس اجازه ندادند بنده از مجلس تقاضا می کنم که پنج دقیقه بینده وقت مرحمت فرمائید که بعد از آقایان ناطقین قبل از دستور بنده عرایضم را بکنم

نایب رئیس- آقای آشتیانی زاده فرمائید بنشینید نسبت بصورت جلسه اعتراضی نیست؟ (گفته شد خیر) صورت مجلس تصویب شد

(۲- بیانات قبل از دستور آقایان: حاذقی- رضوی و دکتر طباطبائی و صدرزاده)

نایب رئیس- سه نفر از آقایان در جلسه گذشته اسم نویسی کرده بودند که نوشتشان محفوظ مانده است با اجازه آقایان شروع می کنیم

آشتیانی زاده- اخطار دارم نایب رئیس - هنوز وارد دستور

نشده ایم آشتیانی زاده- بنده راجع به این

نطق قبل از دستور اخطار دارم

نایب رئیس- مطابق کدام ماده؟

آشتیانی زاده- برای اینکه نطق

قبل از دستور برای همان جلسه ای که اسم مینویسند باید باشد

نایب رئیس- صورت جلسه گذشته

را بخوانید حق آقایانی که در جلسه گذشته اسم نوشته بودند با موافقت آقایان محفوظ مانده است آقای حاذقی

آشتیانی زاده- آقایان با همه موافقت جز با بنده

حاذقی- قسمتی از گزارش شرکت

خود را در کنفرانس بین المللی در جلسه ۱۶ آن استحضار مجلس رسانیدم و چون وقت نبود بقیه اش موکول ببعد شد که اینک برض آقایان میرسانم

چون نمایندگان انگلستان نمی توانستند

باصول موضوع ایرادی داشته باشند ناچار

کنفرانس و شورای دائمی اتحادیه بین -

المللی قوه مقننه و مجریه ایران را در

تصویب اجراء قانون ملی شدن نفت ایران

تأیید و در حدود حقوق بین المللی و حق

حاکمیت ملتها تشخیص داد و از طرفی مراجعه

دادن این موضوع بدیوان لاهه یا مؤسسه

دیگر بین المللی را بیورد شناخت

در این کنفرانس مسائل موضوع

پنجاهگان سیاسی و آوارگان مسلمان عرب

که از فلسطین رانده شده اند جزء دستور

کنفرانس بود مفصل مورد بحث و مذاکره

فرار گرفت و پس از اعتراض شدید بمسئولین

آوارگی آنها سر انجام تصمیم مقتضی

برای پناه دادن و رفع تعدی و ظلم از آنها

گرفته شد که در سال جاری با مساهمت

مجالس مقننه اجراء گردد موضوع توجه

بفرهنگ و بهداشت ملت های عقب مانده و

بالا بردن سطح زندگی آنها پس از مذاکره در کمیسیونها و کنفرانس تعیین گرفته شد که کمک سازمانهای بین المللی در این مورد جلب گردد درباره تأمین خواربار و توزیع غله و بالا بردن سطح کشاورزی در کشور های جهان پس از مباحثات مفصل اصولی اتخاذ و مورد تصویب واقع شد

اصلاح ماده ۱۳ نظامنامه اقتصادی راجع بکمیسیون اجرائی نیز مورد تأیید واقع شد کمیسیون مالی تا به کنفرانس مبارت بودند از کمیسیون های روابط فرهنگی - قضائی - اقتصادی و مالی اجتماعی و نوع پروری اراضی غیر خود مختار و مسائل سیاسی و تقابل سلاح که هر یک از اعضای هیئت نمایندگی ایران در یکی از دوتای آن عضویت داشتند و علاوه بر این آقای نظام مالی بسمت نیابت ریاست کنفرانس و اینجناب بسمت عضویت شورای دائمی کنفرانس انتخاب شدیم هیئت نمایندگی ایران آقای سید نجفیان را ریاست هیئت و آقای عباس مسعودی را بهمدیری هیئت معرفی کرد هیئت نمایندگان ایران در تمام مجالس رسمی و غیر رسمی و مخصوصاً در دهوهای ریاست جمهور و مجلس ملی و وزیر امور خارجه ترکیه و استانبول و شهردار اسلامبول نظر هیئتهای نمایندگی پارلمانها را بمسائل جاری در ایران جلب و با دادن توضیحات کافی اشتباهات حاصله برای آنها را در مورد تصویب و اجراء قانون ملی شدن نفت ایران رفع و برطرف می کرد و با نمایندگی های مطبوعات و خبرگزاری های کشورهای مختلف در این مورد صاحب هائی می کرد که در جراید محلی ترکیه و رادیو های خارج انعکاس می یافت.

ترجمه گزارش دبیر کل به کنفرانس بین المللی راجع بملی کردن صنعت نفت در ایران بشرح ذیل است

تایل ملل آسیائی چه در خاور میانه و چه در خاور دور برای از بین بردن قیمومت های غیر آسیائی چه از نظر اقتصادی و چه از نظر فنی و سیاسی در ایران باعث پیدایش نیرو سنگینی شده است از تاریخ ۱۱ ژوئن در ایران ملی شدن صنایع نفت یک کار انجام شده است چون در آن تاریخ طبق قانونی که دستور اجرائی آن از طرف اعلیحضرت شاه صادر شده تمام مؤسسات آبادان (جنوب ایران) در میان شور و شوق و همراهی مردم در اختیار دولت ایران درآمد این ملی شدن مربوط بچاهای نفت و پالشکاهی بود که از طرف یک کلبائی خصوصی بنام شرکت نفت ایران وانگلیس که امتیاز صنعت ساله آن را تا اواخر قرن بیستم برای خود معترف می شناخت اداره می شد باستاند اینکه ملی نمودن صنایع جزوق حاکمیت هر ملت است دولت ایران قرارداد این کلبائی

خصوصاً که سرمایه های آن اصلاً انگلیسی بوده و باعث بکار انداختن و بهره برداری چاههای نفت ایران شده بود ضمن تصویب قانون ملی کردن صنایع نفت غیر قانونی اعلام کرد کابینه انگلستان از نظر حفظ منافع اتباع خود حاضر است در قرارداد کلبائی نفت ایران وانگلیس تجدید نظر نماید ولی اقدام یک جانبه را از طرف دولت ایران قابل قبول نمی داند

این اختلاف که در اثر مخالفت ایران با رویه میانجیگری که بقول آقای دکتر مصدق نخست وزیر آن کشور قابل قبول نمیباشد چون ملی کردن صنایع جزء حق حاکمیت هر ملت است روز بروز سنگین تر شده و یک جنبه سیاسی بخود گرفته است ولی با وجود این ملی شدن صنایع نفت ایران از لحاظ اقتصادی بسیار مهم میباشد زیرا مربوط بیکدم نفت عالم است و خودداری کردن از گزارش آن برای ما مقدور نیست کنفرانس در پایان جلسات خود اعلامیه ای زیر عنوان (طرفداری از صلح) با این مضمون صادر کرد

«چهلین کنفرانس بین المللی با وقوف باینکه مفسر عقیده سی و دو ملت از نژادها و تمدن های مختلف است و با متذکر بودن این نکته که تا آزادی گفتار و بیان در میان ملتها برقرار نباشد دمو کراسی حقیقی وجود نخواهد داشت و با ایمان راسخ باین که ملتهائی که از آزادی کامل در اظهار عقیده خود برخوردارند عموماً با کمال میل و صببیت اشتیاق بحفظ و دوام صلح دارند و معتقدند که دوام و بقای صلح با توسعه و تعمیم اصول دمو کراسی حاصل می گردد و نیز عقیده دارند در صورتیکه زمام امور ملت ها در دست خود آنها باشد ترس از جنگ و تهدید بچنگ که اکنون دنیا را زیر فشار خود قرارداده بکلی از بین خواهد رفت این کنفرانس عقیده مند است هر گونه اقدام خارج از اصول معموله بوسیله مؤسسات رسمی بین المللی که منظور از آن اختصاص دادن منسلک صلح جهانی و آرزوی ملل جهان در حفظ و استقرار صلح جهانی بنبغ یک منسلک و مرام مشخصی تخصیص یابد غیر متلاطمی و دور از مصلحت عمومی است و این اقدام ما را از اصول صلح جوئی خارج می داند.

بنابراین کنفرانس علاقه شدید خود را نسبت بآرمان عمومی و تجزیه ناپذیر اصول دمو کراسی و صلح اعلام و یادآور تمام کسانی را که در راه دفاع از صلح زحمت می کنند و کوشش و مجاهده دارند مورد ستایش فرار میدهد و بیقین قطعی دارد کلبه ملل جهان صمیمانه طرفدار صلح میباشد. کنفرانس از کلبه اجراییه اتحادیه بین المللی صلح در خواست میکند نسبت بهمراه ساختن ملت های مختلف جهان برای حفظ

صلح کلبی هر گونه مجاهده و سعی مبذول دارد تا در اثر آن هر گونه شرایط ضروری برای استقرار صلح پایدار تحقق یابد همه جا صحبت از ایران است

نایب رئیس - آقای حاذقی وقت شما دارد تمام میشود

حاذقی - سه دقیقه دیگر از وقت بنده باقی است که من تمام میکنم همه جا صحبت از ایران است در روزنامه ها مقاله های اساسی و در مجامع و مجالس محلی و بین المللی همه جا از ایران از ملی شدن صنایع نفت در ایران از شهادت و شجاعت کم نظیر مردم و مجلس و دولت ایران صحبت میشود تصور میکنم امروز دیگر در سراسر اروپا کسی نمانداند باشد که مسئله مهم اقدام بزرگ و حساب بخش ملی شدن نفت ایران و قطع ریشه فساد و بریدن دست خارجی و اعمال آنها در این کشور نشینده و بی اختیار زبان بتجدید و تحسین ملتی که برای حفظ حقوق خود مردانه قیام کرده لب نگشوده باشد

این مطلب افران نیست در اسلامبول روزنامه ها نوشته بودند کاری از این قانونی تر و حسابی تر نبود که در ایران نسبت بجلو گیری از بیضی سرمایه خود کردند

مدیر موزه ملی آتن وقتی شناخت که عده از اهالی ایران بامن هستند گفت حرفی را که دو هزار و شصت سال پیش سقراط حکیم بزرگ یونان زد امروز ملت ایران بکار بسته هیچ پشتیبانی برای توفیق یافتن بشر در اجرائی مقصود خود بالاتر از حق نیست دست انگلیسها را از منابع ثروت ملی خود قطع کنبد حق پشتیبان شمامت یک حال ایتالیائی که جامه مدان ما را بهممانخانه میبرد وقتی شناخت که ما ایرانی هستیم گفت ما ایتالیائی ها حاضریم بادل و جان بدون این که جز دستمزد خود چیزی بخواهیم بیایم در ایران کار بکنیم و افتخار کنیم بملتی خدمت می کنیم که برای اولین بار در تاریخ نشان داد که دست انگلیسها را میبرد قطع کرد.

روزنامه مازرو چاپ رم که اخیراً مقاله هائی بنبغ کلبائی پیشین نفت جنوب ایران نوشته بود از طرف مردم رم بنفرت نگاه میشد.

در جزیره کوچکی بنام کاپری که در نزدیکی شهر ناپل و روبروی کوه آتشفشان و زوو روی صخره بزرگ در دریای مدیترانه واقع است خلقی انبوه از ملیت های مختلف امریکا و اروپا و آفریقا و آسیا مجمع بودند چون نزد یک رفیق معلوم شد بسر مقاله روزنامه پاری برس که پشت جلسه تهران صورت را کراورد کرده روبروی تصویر یک کشتی جنگی انگلیسی که در مقابل آن یکسراز ایرانی با اسلحه محکم بزمن ایستاده نوشته شده (ایران آماده دفاع است) و در

ذیل آن نوشته شده «حرف حق وزن نیازی بفرستادن کشتی جنگی ندارد» ملاحظه میکنم من در پاسخ یکی از اهالی امریکائی جنوبی که با وحشت میگفت ایوای که جنگ کره پایان می یابد و جنگ در ایران است میشود آفتابان مطمن باشید که در ایران جنگی نخواهد شد زیرا ملت و دولت ایران با منتهای صلح دوستی و بیزاری از جنگ جز یکسرف حق چیزی نمی گویند و جز یک عمل سربا منطقی و دنیایند که حفظ حقوق خودشان باشد کاری نمیکند و دیگران باید خیلی احق باشند که در مقابل یکسرف حق و یک عمل حق کشتی جنگی بفرستند. وقتی در خرابه های شهر تاریخی پاریس می گشتیم یک عکاس خبرنگار بشوخی گفت تصور میکنم مردم پاریس بسیار ظالم و متمدی بوده اند.

مردم انگلستان بروند بملت ایران دعا کنند که آنها را از ادامه ظلم و تعدی پس از اینکه بسر نوشت پینی مبتلا شوند با بجا بازداشتند در فلورانس یک کاسب عادی وقتی ما را شناخت که از اهل ایران هستیم گفت شما نام ایران را در دنیا بلند کرده اید جوان ایران که در انگلستان تحصیل و حالا برای گذراندن تعطیل بایتالیا بود گفت مردم انگلستان و بجز مردم دانشجویان در همین مسرت و خرسندی می گفتند باید بملت ایران تبریک گفت که اجازه نداد لرد های انگلیسی از منابع زرخیز و محصول دسترنجی به سرمایه خود بیفزایند.

وقتی می خواستیم از مهمانخانه کنکرد یادرد نیز بوسیله زورق بایستگاه راه آهن بیاییم تصادفاً یک کشتی بزرگ مسیر قافله را را بند آورده بود سه نفر حال پیش از یک ساعت جامه دانهائی ما را بدوش گرفت و از کوه های باریک و دره های گدشتند و بکار آوردند وقتی دستمزد آنها را می داویم گفتند چون مدیر مهمانخانه ضمن سفارش بما گفت شما ایرانی هستید چون شما باملی کردن نفت و بریدن دست انگلیسها درس شجاعت و شهامت و وطن پرستی بزماداران و ملتهای دیگر دنیا دادید که پیش از این اسپرورده بیگانگان نباشند و منافع ملی خود را حفظ کنند ما از شما دستمزد نمی خواهیم رفتائی همکار در کنفرانس جهانی اصلاح اخلاق که سال گذشته در کو بالای مونترور روز ها با هم بودیم پس از صرف صبحانه در مهمانخانه باشکوه مونتن هوس که خود را مجلس برای افتتاح کنفرانس آماد میکنند گفت احترام شما ایرانیان بر ما زیاد از حد لازم است زیرا اگر مظلوم درد نیاز بر ظلم نبرد ظالمی باقی نخواهد ماند و دنیا از ظلم و تعدی مستکاران نجات خواهد یافت کنت این فرموده پیشوای بزرگ مسلمانان ملی طلبه السلام است که ما افتخار پیروی او را داریم

و از خدای بزرگ می خواهیم که مردم ایران با توفیق در عمل خود کمکهای اصلاح اخلاق بشر بکنند سه روز پیش وقتی با آقای دکتر مهران تالار کنفرانس بین المللی تعلیم و تربیت وارد شدیم نماینده ایتالیا کاستاد دانشگاه ریم بزمست گفت ما به ملت تاریخی ایران تبریک می گوئیم که شایستگی خود را باملی کردن صنایع نفت در کشور خود نشان داد و چون ما ایرانی را محق می دانیم موفقیت و یرا قطعی می شماریم.

یکی از اعضاء کنفرانس می گفت اگر نماینده گان ایران در کنفرانس های بین المللی کار و تعمیم و ترتیب رئیس یا نایب رئیس نشدند از شهرت آنها کاسته نشده زیرا ملی کردن نفت در ایران شهرت ایران را بسرحد کمال رسانیده و برای همیشه ثبت تاریخ کرده است.

ایرانیان مقیم خارجه از شادی در پوست خود نمی گنجند زیرا مردم کشورهای محل اقامت همه با احترام با آنها می نگرند و در این حال می بینند که همه جا صحبت از ایران است.

ایران و افکار عمومی مردم دنیا صدهای خوب همیشه بسر وقت ما نمی آید شاید همان گونه که پس از گذشتن روزگار درازی فرصت مناسب کنونی که اکثریت قاطع ملت ایران را در قیام و نهضت منظور حفظ حقوق و منافع خود و دفاع از حق خود و اقدام در قطع ریشه نفوذ و مداخلات بیگانگان از حریم آب و خاک خود هم آواز همراه و هم فکر کرده بچنگ آمده منتهای دیگر بگذرد و چنین موقعیتی بدست نیاید

(ان الله فی ایام دهر کم نجات الا فتمر وواللهما اغتنم فرصت نشانه باز زردن حسن تشخیص و بصیرت یک ملت است و ملت ایران در طول تاریخ چند هزار ساله خود بیش از یکبار امتحان ایقت و شایستگی در استفاده از فرصت های مناسب که برایش پیش آمده داده است

بکار بزرگی دست زده ایم که دنیا متوجه ماست و چشم های اقوام ممل زنده دنیا بطرف ما باز است و افکار عمومی جهان بنبغ ما اظهار علاقه می کند و بالاخره مردم دور بین و عاقل اندیش پنج قاره روی زمین نگرانند که ما ایرانی را که با قدمت پایمردی اتفاق و وحدت افراد و جمعیت های مملکت و همکاری ملت و دولت و اتحاد کله قوما مقننه و مجریه شروع کرده و با ظرافت و دقت حق از قسمت های مهم و صعب عبور آن نیز گذشته ایم چگونه ملی میکنیم بسر منزل مقصود میرسیم

آقایان بخوبی متوجه هستید که توجه افکار عمومی مردم دنیا بایک افران و میالنه نیست بلکه خوش نیتانه یک امر واقع و یک حقیقت بارز و شهود است و گیس که با مطبوعات دنیا

سروکار داشته باشد و مشاهده نکنند که همه روزه بزرگترین مجله ها و روزنامه ها وهم چنین نشریه های بزرگ و کوچک کشورهای جهان در پیرامون اجراء قانون ملی شدن صنایع نفت در کشور ایران واقعات را که در این زمین در جریان است صفحات متعددی قلمفرسایی میکنند

شاید در قرن بیستم موضوع به این مهمی که در طول مدت چندماه با بنده افکار عمومی مردم دنیا و صفحات مطبوعات جهان را بخود مشغول کرده باشد نظیر پیدا نکنند بسیار تمجیب آوار است که شما بهر کجا بروید صحبت از قیام مردم ایران برای حفظ حق خود می شنوید و بهر قرائت خانه و کتابخانه و کنفرانس و مجامع و اطباق انتظار بزرگ و دفتر فنی از باب صنایع و حتی اطباق انتظار سلامتی و حمام و نظائر اینها بروید اولین شماره مجله روزنامه و نشر روز را که بردارید می بینید قسمت مهم آن شرح تاریخ کار و چگونگی اقدام و عمل ایران در این مورد اختصاص یافته و هر یک بزبانی خاص و بیانی جدا گانه در این باره شرح و تفسیر و تأویل و پیش بینی رداخته اند.

بهمانخانه آمدیم ششم بجمله تأیید افتاد بدیم در پشت جلد مجله عکس دکتر مصدق نخست وزیر ایران را چاپ کرده و اهمیت اقدام بزرگی را که ملت ایران برای سعادت مادی و معنوی حال و آینده خود شروع کرده طی مقاله مبسوطی شرح داده است یکی از هم میهنان می گفت این مجله تا حال عکس بیش از چند نفر از رجال دنیا را در پشت در اطباق انتظار بزرگ چشم بجمله لایف افتاد دیده تاج شاهنشاهی ایران را درست از بالا تا پائین پشت مجله چاپ کرده صفحات مجله را ورق زدیم از اول تا آخر مجله اختصاص بایران دارد صفحه اول و دوم را از قسمت بالا کراوردت جلد جدید استونهای مرتفع و درگاه کاخ معروف آبادانمیر یادشاهی ساله بزرگ هخامنشی ایران و در قسمت زیر کراورد تأسسات عظیم نفت و دستکاهای تصفیه خانه ها ستونهای مشابه نفت چشید که سر بر آسمان کشیده اند چاپ کرده و کنار آن نوشته سر گذشت ملتی که نفتش در دنیای امروز بزرگترین مسائل جهانی شمرده می شود.

در صفحه بعد نقشه ایران را بجای رسانیده سپس تصویر اعلیحضرت شاه ایران و پس از آن کراورد جلسه مجلس شورای ملی در حالی که نمایندگان در جای خود نشسته اند و در صفحه قابل عکس بزرگ آقای دکتر مصدق نخست وزیر ایران را چاپ کرده و در صفحات بعد عکسهای مربوط بتعولات اخیر سر زمین ایران در رشته فلاح و کشاورزی و فرهنگ و صنایع جدید منتشر نمود تأسسات سازمان شاهنشاهی خدمات

احتیاطی را شرح داده و مبارزه های اخیر بر ضد مالاریا و دیگر بیماریها بیان کرده و حران چندسال پیش که کشور مخصوصاً تشکیل حکومت فلابر آذربایجان و کردستان و اصلاح خانه ها سران فرقه مکررات را بنصیر با کراورهای مربوط با آنها نشر داده و سر انجام فواید آنها را بیکه در حال حاضر برای بالا بردن سطح فرهنگ و بهبود اوضاع اقتصادی ایران در جریان است با مرتبط ساختن آنها بسالوضع و اجراء قانون ملی شدن صنایع نفت در کشور بیان داشته و نتیجه گرفته است که در ادوار اخیر هیچ تاریخی ملت ایران اینگونه مجتهداً برای حفظ حقوق خود قیام نکرده و مردم این سرزمین در اخذ نتیجه مثبت از اقدام خود مطمئن هستند تفصیل مجله های فرانسوی و آلمانی و ایتالیائی وانگلیسی که در ظرف این چند روز مطالب متنوع و عکس های مربوط بایران منتشر کرده اند و در تالار کتابخانه و قرائتخانه ها و کنفرانسها و مجامع و غیره دیده ام موجب طول کلام می شود و از این صرف نظر می کنم

روزنامه های سوئیس و فرانسه که همه روزه بزمن میرسد کثرت اتفاق می افتد که در صفحات اول خود مقالات مبسوطی راجع به جریان دقیق سیاست ایران در اجرائی قانون ملی شدن صنایع نفت در کشور منتشر میکنند و اقدامات و مذاکراتی که بعمل آمده و می آید قدم بقدم تعقیب نمایند ایرانیان مقیم آنجا همه روزه چشم و گوش باخبر اراجم بایران دوخته و مراقب هستند دولت دکتر مصدق با پشتیبانی مجلسین چه موقعیتهای تازه در این مورد کسب و تا چه حد در اجرائی مفاد قانون مصوب مجلسین پیشرفت حاصل کرده و می کنند اولیای دولت سوئیس ضمن بحث و مذاکره اراجم بایران مکرر علاقه مفرط خود را در توفیق یافتن اولیای دولت ایران در امر بخصوص نفت اظهار داشته اند و تفصیل مذاکراتی که طی بر خورده آنها بنظور احاطه و اطلاع بر اصول و بنیانی حکومت های جمهوری ۲۵ گانه سوئیس و ارتباط آنها با یکدیگر و سازمانهای بسیار ساده و بسط اینها کبا اعضا بسیار کم و با سرعت حیرت آور کارهای مملکتی خود را صد صد بنفع مردم و برای مردم انجام می دهند بعمل آمده باخواست خدا ضمن یادداشت های دیگر برای استحضار و استفاده عموم هم وطنان شرح خواهم داد امیدواری عموم ایرانیان که در حال حاضر از وطن خود دور افتاده اند اینست که دولت شاهنشاهی باخواست خداوند بهره مند بودن از پشتیبانی افکار همة ایرانیان و معاضدت و همکاری صمیمانه مجلسین از این فرصت بزرگ حد احسن استفاده کرده و با اجراء قانون ملی شدن صنایع نفت در سراسر کشور آنگونه که متضمن خیر و صلاح سیاسی و اقتصادی ملت ایران باشد توفیق حاصل کند اجتهاد سیاسی

من بر اینست که تقویت دولت دکتر مصدق تا سر حد امکان وظیفه وطنی و تکلیف لازم الاجراء فرموده ایرانی و بخصوص همکاران ایرانیانند گانه محترم مجلسین شورای ملی و ستاست و از خدای تعالی تعالی جز موفقیت همگی در انجام این وظیفه خطیر تشنه ای ندارم

رئیس - آقای حاذقی وقت شما تمام شد (حاذقی - بنده هم عرضی ندارم)

آقای رضوی - بنده وقتی که اسم نویسی کردم از برای این بود که قبل از دستور بنده کلمه در موضوع مذاکرات آقای دکتر منگرازه را در نظر داشتم هر ض کنیم ولی متأسفانه در جلسات پیش وقت نشده و آقایان محترم هم دیدم مطلب را مثل اینکه جدی نگرفتند از این جهت کم کم بواسطه طول همدنصرف شدم (محمد علی مسعودی - تغییر بفرمائید ایشان دری وری فرمودند) اما مطلبی که بنده امروز دارم یک قسمت مربوط بشود مجلس است و راجع بتوانین دروز مثلا قانون چند فقره شهریه در اینجا مطرح بود و بنده در دو سه جای این قانون اسم نویسی کرده بودم برای اینکه نظرم را عرض کنم متأسفانه بعد از یکی دو نفر که خیلی تشریفاتی صحبت کردند تقاضای ختم مذاکره را شد و بعد هم رای گرفتند به کفایت مذاکرات و بعداً هم مذاکره در این موضوع ختم شد این طرز عمل بنظر بنده مشروطیت است مشروطیت اصلاً معنائش این است که آراء افراد و اکثر مردم را بوسیله نمایندگان آنها اتخاذ کنند و بعد یک قانونی بنویسند حالا که بنده بعنوان نطق قبل از دستور اجازه دارم در این موضوع دو کلمه عرض می کنم یک لیستی آوردند در اینجا بنام شهریه بردند این لیست را در کمیسیون بودجه و کمیسیون بودجه هم تصویب کرد و آوردند در مجلس ما هم تشبیه اینجا و تشبیه این حرف را و غالب این افراد را ما نمی شناختیم البته یک عده از آن هارا که می شناختم مستحق بودند و هایت ولی این تفاوتی کدر این مبلغا بنده مشاهده کردم برای بنده نظری ایجاد کرده بود که خوب است از دولت تقاضا شود یک آئین نامه ای بطور کلی برای شهریه بنویسند که از این بیه اگر بنا بر این شد برای کسی شهریه مقرر شود به بنظر من بی ترتیب هر کسی نباید تقاضا بکند و اگر هم کسی را شامل شد و او مشمول این قسمت قرار گرفت آنوقت باید که نظمی مبلفش را و اسم شخص مشخص شود تا کتون آنچه بنده نگاه کردم شهریه هائی که آمده بنظور دیدی بوده و بقیه بنده اگر دولت یک آئین نامه ای در این خصوص تهیه کند و با نظارت مجلس دخالت مجلس یک آئین نامه ای در این خصوص نوشته شود بهتر است اماموضوعی که مربوط باین ایام است از اول دوره ۱۶

در غالب اوقاتی که فرصتی بدست آمده راجع از یاداد... فرات و کلاه در مجلس بحث شده است از ابالات و ولایات و از شهرستانها هم مکرر تکرارهایی به مجلس می رود و این مطالب یادآوری می شود بعضی جاها بخصوص از اول دوره و پیش از اینکه شود دانشسرای کشاورزی است که در انتخابات دوره شانزدهم انجام بگیرد این مطلب را گوشزد کرده بودند و حق هم دارند یکی از آن نواحی و حوزهها که جزو حوزه شیراز بوده و بنده در نظر دارم حوزه کازرون است کسانی که در حوزه شیراز و کازرون زندگی می کنند مطابق آمار اخیر ۷۹۳ هزار نفر است که در حدود دویست هزار نفر آنها در منطقه کازرون زندگی می کنند کازرون هم شهری است بسیار قدیمی و همیشه دارای یک مردمان هوشیار و رشید بوده و قسمتهایی که ضمیمه آنجاست مثل - مسنی که البته آنجا هم یک قسمتهایی است که بواسطه موقعیت جغرافیایی قابل توجه است از اول دوره شانزدهم اهالی کازرون تقاضا کردند که انجمن نظار محل برای آنها یک وضعیت اضافی قائل بشود و برای آنها یک دفتر و کبیل قائل بشوند آنها امید داشتند که مجلس شورای ملی در دوره ۱۶ برای آنها یک فکری خواهد کرد ولی متأسفانه نشد و الا که انتخابات نزدیک است این بحث هم هست بنده می خواستم استدعا بکنم که آقایان صرف وقت بفرمایند و از روی قوانینی که در چندین دوره در چندین آئینت مورد بحث قرار گرفته یک لستی استخراج کنند و تعداد نمایندگان هر محل را از روی جمعیت یا چیز دیگری ترتیبی بدهند که اینکار سر و صورتی بگیرد بنظر بنده اگر اینکار انجام بگیرد قسمت عددهای از اشکالات انتخابیه از بین میرود هر ش دیگر بنده که از موقع استفاده می کنم بطور کلی راجع بکارهای وزارتخانه ها است که اگر روی اصول مشروطیت برای تعیین وزیر از برای هر وزارت خانه رفتار بشود بنظر بنده هر قدر حواس دولت مشغول باشد امور جاری فوت نمی شود یک قسمت که بنده در نظر دارم راجع بفرهنگ ما است که در این مورد اخیر کافند نامهای زیادی رسیده است که حاکمی است که وضعیت فرهنگ در قسمت ابزار و ادوات کار و از نظر آموزش کار و دبیر بسیار کم است حالا خود شیراز که همیشه کم دارد نواحی تابناک است بطریق اولی ضمناً یک کافندی از یک ناحیه ای باسم اردکان بن رسیده اند که یک ناحیه ای است که ۶۰ هزار جمعیت دارد و اگر آنرا با بوابش حساب کنیم چند هزار نفر می رسد نوشته بودند که تا این تاریخ که ما بشا کاغذ می نویسیم هنوز آموزش کار و معلم سر کلاسها دیده نشده تصدیق می فرمایند وقتی بنا شود آموزش کار و معلم تا این موقع سال سر کلاس نباشد نمی دانم دیگر استفاده شاکر چه موقع خواهد بود ؟ از این جهت بنده خواستم یاد آوری کنم که یک فکری بطور کلی

برای این موضوعات بشود با اینکه مدرسه ها را در دو تا یکی کنند کسب و صبر درس بخوانند مطلب دیگر اینکه مؤسسه از در فارس هست باسم دانشسرای کشاورزی البته از برای نواحی کشاورزی کشور بهترین مؤسسه ای که خیلی مفید واقع می شود دانشسرای کشاورزی است که در آنجا آموزش کارانی تربیت می شوند که علاوه بر تحصیلات دیگر آشنائی بوضعیات کشاورزی پیدا می کنند و می توانند که برای کارهای کشاورزی در شهرستانها مفید واقع شوند و اینها سبب تمام است که از کلاس بیرونند چون یکمقدار حوصلی دارند که بانها توجهی نشده و دیدم مدیر دانشسرا آمده است در تهران گفتم چرا آمدی می گوید وقتی که کار دانش سران در این نیست و کلاس نیست و معلم نیست آمده ام ببینم که اگر درست می شود که هیچ و الا کار دیگری بکنم خواستم که توجه داشته باشند که وضعیت فرهنگ از اموری نیست که شوخی بردار باشد و بگوئیم که چون بکار دیگر مشغولیم و گرفتاریم می شود از آن منگ شد یک فکری که هست بنده می ترسم این طیفه ای که باید اساساً تربیت بشود حالا تربیت آنها چه جور است اگر رمدیده بشوند آئینه تاریک تری متأسفانه تعویل ما داده می شود در خدمت دیگری که بنده خواستم صحبت کنم چون بقیه وقتم را داده ام به آقای دکتر طبا از این جهت خیلی مزاحم نمی شود یاد آوری می کنم که آقای وزیر راه برای راهها هم اگر توانستید یک فکری بکنید برای این راههای فارس که دائماً دچار خطرهای زیادی می شود این اواخر چندین دفعه کامیونها سقوط کرده اند و افرادی از بین رفتند بنده یاد آوری می کنم که انشاء الله این راهها مرمت و اصلاح بشود

نایب رئیس - آقای دکتر طبا چهار دقیقه وقت شماست... **دکتر طبا** - خواستم چند کلمه راجع بتقدیر از این دانشسرای کشاورزی بگویم و چند دقیقه وقت شماست که راجع باینجا که اخیراً مطرح بود و تبصره ای بان منضم شد عرض کنم موضوع اول راجع بتقدیر از دانشمند فاضل معتمد آقای حاجت بلاغی است که ایشان تألیفات زیادی دارند آشنا هستند مثل تاریخ نجف اشرف و مجمع التواریخ و تألیفات دیگر اخیراً هم کتابی نوشته اند بنام تاریخ نائین که این کتاب پنج جلد تنظیم شده است حقیقتاً از نظر فرهنگی فوق العاده قابل ملاحظه است و همچنین از نظر نظر تاریخی (فرامرزی - تاریخی برای همه کس یا برای مردم نائین ؟) برای همه کس برای تمام مردم ایران و شاید برای تمام عالم اسلامی زیرا در معرفی این شهر تاریخی و قدیمی حقیقتاً قدر فرسائی قابل ملاحظه ای کرده اند که ضمن شرح این تاریخ

آن و تصاویری که از اسناد مهم قدیمی در آن گراورده شده و مخصوصاً یک قسمتی راجع بشرف فرمائی حضرت نامن الا الله امام رضا ع به آنجا از وقتی که از مدینه بیرو تشریف می برانند آنجا بدقت تشریح شده است و حتی موقوف شده اند یک بنای قدیم و عمارت بزرگ که برای استقبال از ایشان و در آن عمارت برای استقبال از ایشان ضایعات بافتار ایشان از طرف آنها داده شده بود کشف کنند و قسمت هایی از آن را گراور کنند (آشنائی زاده - بنده حضرت را کشف و نائینی ها هیچ نگفتند) (خنده نمایندگان) پدر من که حضرت رضا خجایی خدمت کرده است و بنده هم شاه عباس کبیر که نندری داشت از همان راهی که حضرت رفته بودند بایستی پیاده بشهید رفته است و همان بنا را تکمیل کرد و از کاشی های چند نقطه راهم خودشان بدست آوردند که تمام آن بنا کاشی کاری قدیم بشکل شقایق و گامه بوده که خیلی از نقطه نظر صنعت کاشی کاری حقیقتاً قابل توجه است (آشنائی زاده - کاندید نائین کیست) این تاریخ نائین بوده و راجع به وضع تاریخی نائین خودتان بروید ببینید که کاندید کیست بنده تقدیر از یک مؤلفی می کنم که صرفاً کار فرهنگی انجام داد در این کتاب راجع به فایدهای آنجا هم شرح مفصلاً نوشته اند و شرح حال دوازده هزار نفر از فضلاء و علمای و ساکنین قدیم و حال نائین را تشریح کرده اند بنده بنام وکیل نائین وظیفه خود می دانم که از این خدمت فرهنگی ایشان تقدیر کنم و مخصوصاً نظر وزارت فرهنگ را جلب کنم که از این کتاب درمؤسسات خودشان بهترین نحوی استفاده کنند قسمت دوم راجع به لایحه انتخابات است که آقایان توجه دارند که یک تبصره ای در موقی که در دستم مطرح بود بآن اضافه شده که همین پیشنهاد بود که بنده در موقی که لایحه در این جا مطرح بود بآن اضافه کرد و آقایان وادار کردند بنده را که پس بگیرم و اخیراً در دستم آن تبصره تصویب شد و ضمیمه لایحه شد و الا آن در کمیسیون کمیسیون کشور خواستم که باین تبصره توجه کنند و این مجلس که در این دوره خدمات ذیقیمتی انجام داده است این خدمات خودش را باین خدمت اساسی که تأمین آزادی انتخابات خواهد بود یعنی رای مخفی و مستقیم تشکیل کند ضمناً توجه دولت را باین نکته جلب می کنم که اصولاً تصویب مجلس لازم نیست زیرا قانون انتخابات تصریح دارد که رای مخفی و مستقیم است بنده از آقایان خواهش می کنم که برای بنده توضیح بدهند و مرا متوجه بفرمایند که معنی رای مخفی چیست رای مخفی این است که برای رای دهنده روشن باشد و برای سایرین مخفی و تاریک

یک کسی که نتواند حتی اسم کاندید خودش را بنویسد چنانچه می تواند نامش را بنویسد و او را باید داشته باشد که شمس مورد توجه او نوشته خواهد شد و نتیجه ای که الان گرفته می شود این است که این رای غالباً برای خود رای دهنده مخفی است و برای کسی که رای را بدست او داده غیر مخفی است در صورتی که نظر قانونگذار عکس این بوده است کسی هم که سوادش را بنویسد باید بدست کسی که سواد دارد که بنویسد و وقتی که او نوشت چون اسم بنام ندارد باید به شخص دیگری بدهد و بگوید که چه نوشته است باین ترتیب که این رای مخفی نخواهد بود و مستقیم هم که نیست بنا بر این بنده از آقای دکتر مصدق و دولت ایشان خواهش دارم و مخصوصاً از این که ایشان مرتباً تکرار می کردند که باین قانون و با وضع فعلی انتخابات بمعنی حقیقی تأمین نمی شود یک توجهی بفرمایند که همین قانون برای مخفی اجرا بشود بنده در جلسه گذشته بطور خصوصی ایشان تذکر دادم و حالا باز هم خواست می کنم که این موضوع را توجه بفرمایند که رای مخفی و مستقیم باشد و مطمئن می دهم که آزادی انتخاباتی که ایشان در نظر دارند بهترین نحوی انجام دهند باین طریق تأمین خواهد شد و تخلفات آتیم خیلی کم خواهد شد و تقریباً قابل ملاحظه خواهد بود زیرا افراد رای خودشان را طبق نظر خودشان و بطریق خاطر خودشان می دهند و مطمئن می دهم که در تأمین آزادی انتخابات تأثر خواهد بود

نایب رئیس - وقت شما تمام شد آقای... **آزاد** - بنده در وقت هشت ماه قبل چند نفره سؤال کردم از دولت دوم بنده هم تذکر دادم متأسفانه دولت برای جواب حاضر نشد و موضوع آن سوالات منتفی شد اخیراً سؤالی کردم از آقای وزیر داد گستری راجع به آنکه که خلیل ظهاسبی و درخواست کرده ام که معاً که این شخص را چرا شروع کا این حادثه اتفاق افتاده است و مردم ایران هم منتظرند که بداند نتیجه این قتل چیست آقای معاون وزارت داد گستری هم اینجاست و خواهش می کنم که این جواب بدهند از این که این کار بتأخیر افتاده است چیست یک تقصیر دیگر راجع به تصویب نامه ایست که دولت صادر کرده راجع بانکه در شانزدهم روز به منظور فرجه انتخاب کنند و خودشان درست کرده اند معالفت بنده انتظار دارم از آقایان که بیشتر مصدق که این تازی را که شروع کرده اند چون یک کار خوبی است منصرف نشوند (صحیح است)

دکتر سمنی (معاون وزارت داد گستری) - هر موقع مجلس وقت تعیین بفرمایند بنده برای جواب سوالات حاضریم **(۴) تقاضای آقایان د. آرمغانی و نورالدین امامی جهت طرح اساسنامه شرکت ملی نفت ایران لایحه زنده اندیانی** **دکتر سمنی** - بنده راجع بدستور عرضی دارم **نایب رئیس** - فرماید **دکتر سمنی** - عرض کنم راجع به اساسنامه شرکت ملی نفت بنده از طرف هیئت مختلط نفت می خواستم خاطر آقایان را متوجه کنم که این موضوع فوق العاده اهمیت دارد و اساسنامه شور و من منتهی است

نایب رئیس - اجازه بفرمایند ماده ۱۶۹ اساسنامه قرائت شود (شرح زیر قرائت شد) ماده ۱۶۹ - دولت مکلف است از تاریخ ابلاغ سؤال در ظرف یک هفته حاضر نمون خود را برای جواب سؤال اعلام کند و در صورتی که بعد از یک هفته حاضر بجواب نباشد از طرف رئیس بازخواست می شود مگر در مورد مظالمی که دولت استنثار آنها را لازم بداند در آن صورت دولت در جواب سؤال لزوم استنثار را در ظرف همان مدت اظهار می دارد **نایب رئیس** - بفرمایند **آزاد** - بنده در وقت هشت ماه قبل چند نفره سؤال کردم از دولت دوم بنده هم تذکر دادم متأسفانه دولت برای جواب حاضر نشد و موضوع آن سوالات منتفی شد اخیراً سؤالی کردم از آقای وزیر داد گستری راجع به آنکه که خلیل ظهاسبی و درخواست کرده ام که معاً که این شخص را چرا شروع کا این حادثه اتفاق افتاده است و مردم ایران هم منتظرند که بداند نتیجه این قتل چیست آقای معاون وزارت داد گستری هم اینجاست و خواهش می کنم که این جواب بدهند از این که این کار بتأخیر افتاده است چیست یک تقصیر دیگر راجع به تصویب نامه ایست که دولت صادر کرده راجع بانکه در شانزدهم روز به منظور فرجه انتخاب کنند و خودشان درست کرده اند معالفت بنده انتظار دارم از آقایان که بیشتر مصدق که این تازی را که شروع کرده اند چون یک کار خوبی است منصرف نشوند (صحیح است)

دکتر سمنی (معاون وزارت داد گستری) - هر موقع مجلس وقت تعیین بفرمایند بنده برای جواب سوالات حاضریم **(۴) تقاضای آقایان د. آرمغانی و نورالدین امامی جهت طرح اساسنامه شرکت ملی نفت ایران لایحه زنده اندیانی** **دکتر سمنی** - بنده راجع بدستور عرضی دارم **نایب رئیس** - فرماید **دکتر سمنی** - عرض کنم راجع به اساسنامه شرکت ملی نفت بنده از طرف هیئت مختلط نفت می خواستم خاطر آقایان را متوجه کنم که این موضوع فوق العاده اهمیت دارد و اساسنامه شور و من منتهی است

کردیم و توانستیم نفت خودمان را ملی کنیم و برای آن شرکت ملی تشکیل بدیم و این اسامی را هم باید بگذاریم (صحیح است)

نایب رئیس - آقای کشاورز صدر **کشاورز صدر** - بنده استدعا می کنم که جناب آقای ملک بمرض بنده توجه فرمایند و اطمینان دارم که قانع می شوند فرمودند که یکی از اشکالات که اگر اهالی هورای عالی از مجلسین باشند دخالت قوه مقننه در قوه مجریه است و در مقام سؤال و تعقیب باشکال رمی خوریم بنده عرض می کنم که این در صورت قوه مقننه نمی گویند زیرا مطابق قانون اساسی قوه قضائیه مستقل است قضات می توانند هر رأی بخواهند بدهند و لو آن رأی صحیح نباشد ولی در عین حال وزیر دادگستری که حق ندارد بگوید رأی داده چه رأی نداده مسئول است در مقابل مجلس در اینجهام این دخالت قوه مقننه در قوه مجریه نیست و بنظر بنده نهایت ضرورت را دارد و این از آن مواردی است که اگر پیش بینی نکرده بودند خوب بود که ما بگوئیم که از مجلسین باشند چرا؟ برای اینکه ما الان می بینیم هر روز در جرایم و در خبرگزاری های خارجی و در پیشه انی که انگلستان بشرکت نفت می دهد که اصرا دارد بهر طریق از طرق و بهر صیبه ای که ممکن است دخالت بکنند در امور شرکت نفت مالا که در نفت از سن او دو نفر از مجلس بگذاریم نمایندگان مجلس زیر هیچ نفوذی نمی روند و دولت هم بتواند در مقابل خارجی ها بگوید که مطابق اسامی و رأی مجلس ۴ نفر نماینده شورا و سن او در شورای عالی هستند و آنها اختیارات شان با من نیست و لو یک متخصص خارجی هم بیارند اینجا مستخدم ایران هم باشد یک وقت این خارجی خواهد گفت که فلان متخصص فنی را در هیئت مدیره بگذارید کم کم اکثریت باغیر این را می خواهد شد طبعاً اگر دو نفر از شما و دو نفر از شورا باشد با رأی شوری دست دولت همیشه بسته است و اگر یک دولتی باشد که خدای نکرده احتمال برود که زیر نفوذ می رود آن نخواهد توانست که این کار را بکنند وجود نمایندگان خاصه اینکه اکثریت با مجلس شورای ملی و سنا باشد مفید بحال مملکت است و استدعا میکنم که جناب آقای ملک باین جهاتی که عرض کردم از این نظری که فرمودند انصراف بدهند و بفرمایند **دکتر طباطبائی** - بنده هم چند تذکره داشتم اجازه بفرمایید که بعد از ایشان صحبت کنم **نایب رئیس** - بفرمائید **دکتر طباطبائی** - بنده هم راجع باین موضوع

یکی دو کلامه خواستم تذکره بدهم راجع به نظر تشکیلی شوری بود آقای ملک مدنی مضافاً در این باره صحبت فرمودند و بنده هم نظر ایشان را تأیید میکنم که در یک شورای هفت نفری نباید چهار نفر از قوه مقننه باشند و شاید زیاد صلاح نباشد نکته دیگر راجع به هیئت مدیره و اختیارات هیئت مدیره است که با حاله این اساس نامه خیلی محدودیت هایی برای اختیارات هیئت مدیره قائل شده اند و بایستی فهمید در یک شرکت عظیمی که در سال شاید بیش از یک میلیارد دلار فروش داشته باشد در معاملات بازرگانی تصمیمات خیلی سریع لازم است آیا محدودیت هیئت عامله صلاح است یا خیر چون حتی در امر مالی مثل آئین نامه های استخدام هم شورای عالی نظارت دارند بنده خواستم پیشنهاد کنم که اگر ممکن است در شور دوم توجهی باین موضوع داشته باشند اختیارات هیئت مدیره باین درجه سهامی نفت ایران است که آقایان اطلاع دارند که الان سازمان برنامه شرکت نفتی دارد با اسم شرکت سهامی نفت ایران که خیلی خوب کار می کند و یک عده متخصصین خارجی برای تفحصات علمی دارند کار می کنند آیا حق این نیست که یک ارتباطی چه از نقطه نظر اداری و چه از نقطه نظر علمی و عملی بین شرکت سهامی نفت ایران و شرکت ملی نفت ایران برقرار شود باین ترتیب که نماینده هیئت مدیره و شورای عالی در شرکت سهامی نفت پیشنهاد را هم خواستم آقای مکی مطالعه بفرمایند و نظرشان را بدهند نکته دیگر هم راجع به موضوع مدیران عامل ملاحظه بفرمایند در صفحه مدیر عامل تحقیقات علمی و اختراعات داریم که خیلی خوب و بااست و بعد یک مدیر عامل بسط و توسعه امور فنی که من هرچه فکر کردم اصولاً نتوانستم به فهمم که مدیر عامل بسط و توسعه امور فنی چه لزومی دارد خواستم پیشنهاد کنم که بجای آن یک مدیر عامل بازرگانی بگذارند چون اصولاً مدیر عامل بازرگانی در این جا قید نشده و در یک شرکت تجاری شاید در نظر گرفتن یک مدیر عاملی که کار او صرفاً کار بازرگانی باشد کار بجائی باشد و یکی هم نکته است که در بند سیزده راجع بواها که مقید کرده اند بتصویب مجلسین البته وام خارجی صحیح است باید بتصویب مجلسین برسد ولی وام داخلی چه مانعی دارد که همین طور باشد و دیگر مراجعه مجلسین برای وام های داخلی چه ضرورت دارد **نایب رئیس** - آقای مکی **مکی** (مهربان) کمیسیون نفت - مطالبی را که جناب آقای ملک مدنی فرمودند

تا حدی صحیح است این مطلبی که ایشان عنوان فرمودند از لحاظی مورد توجه نیست مختلط بوده و همین طور هم مورد توجه کمیسیون مخصوص نفت خواهد بود امیدوار هستم پیشنهاداتی که داده شده است و همین نظریاتی که اینجا ابراز می شود در آن جا موفقی که مطرح می شود آنچه را که مصلحت جامعه و مملکت باشد قبول بشود و یک گزارش شسته و رفته و جامعی بمجلس تقدیم بشود جهاتی داشته که این طور در نظر گرفتیم قوه مقننه را در این کار دخالت بدیم زیرا نمایندگان مجلسین ایران علاوه بر این که مصونیت دارند و یک قدرت قانونگذاری دارند یعنی نماینده مملکت هستند اینها وقتی که هیئت مدیره در شرکت ملی نفت شرکت کردند یک معائن زیادی خواهد داشت که اگر این عده در آن هیئت نباشد مناسب تر است و شاید مصلحت نباشد که بنده مجلس را در یک جلسه علنی عرض کنم ولی همین قدر سربسته عرض میکنم که هر قدر ملت را در کار دخالت بدیم یعنی ملت را در حکومت دمکراسی بایستی دخالت داد زیرا حکومت مردم بر مردم است و ما هم می خواهیم نماینده مردم که مجلسین ایران هستند در تمام جریانات یک چنین تمالی ماموق شدیم فروش کردیم برای ما یک برابر و نیم بودجه مملکت در آنجا عایدات بدست خواهد آمد (نمایندگان - انشاءالله) دخالت بدیم و ما بتوانیم کار را بدست خود ملت ایران انجام بدهیم موضوعی را هم که جناب آقای دکتر طباطبائی فرمودند آنهم صحیح است امیدوار هستم پیشنهاداتی را که ایشان می دهند مورد توجه قرار گیرد ولی یکی دو موردی را که ایشان فرمودند بدلیل اینکه الان نمی خواهم وقت آقایان را بگیریم و عرض می کنم صحیح نیست بنا بر این اگر آقای دکتر طباطبائی پیشنهادات خودشان را دادند و در کمیسیون مخصوص نفت مطرح بشود آنچه را که مصلحت باشد هیچ نظری در کار نیست آنچه که بخیر و صلاح مملکت و مایمانی مطلبی را که جناب آقای ملک مدنی فرمودند که بسیار مطلب منطقی است و بنده این را بارها عرض کردم که اگر عرض نمی کنم برای این است که مشک آنست که خود بیوید نه که عطار بگوید و آن موضوع خدمتی است که مجلس ایران و نمایندگان مجترب در مورد ملی شدن نفت کردند ممکن است امروز زیاد مورد نظر نباشد ولی یکی دو دوره که از این مجلس گذشت هر قدر که زمان آن طولانی تر بشود فرضاً وقتی که چهل سال پنجاه سال از این قضیه گذشت که هیچ یک از ما نمایندگان در این مجلس نبودیم باین که زنده نبودیم

آنوقت عظمت اینکار در تاریخ معلومی شود که نمایندگان دوره شانزدهم چه خدمت بزرگی به آنها بایران بلکه باسیا و ملل خاور میانه کرده اند (صحیح است) و این عملی که مجلس شورای ملی ایران کرده است شاید مبدی یک تاریخ نهفت چندینی در خاور میانه و شاید یازدهم کردن زنجیر استعمار در تمام دنیا باشد این کار را من خیال می کنم ملت ایران و مجلس شورای ملی ایران برای همیشه در تاریخ بنام خودش ثبت بکنند (صحیح است) و اما این عمل همان طوریکه جناب آقای ملک فرمودند مملکت تصویب همین اسامی است زیرا این اساس نامه را اگر الان تصویب نکنیم چون وضع شرکت ملی نفت ایران الان یک وضع ثابت و برقراری نیست و اگر آقای شوشتری نباشند وضع ثابت و فیکسه ای ندارد این را ما بوسیله قانون بویج اختیاراتی که می دهیم باین هیئت مدیره ثابت می کنیم و نواقصی که دارد بوسیله قانون که این اسامی را تصویب خواهیم کرد مرتفع می کنیم و مریس نیست که هیئت مدیره یک وضع ثابتی بخود بگیرد مگر این که این اسامی از تصویب مجلس ایران بگذرد (صحیح است) و همانطور که جناب آقای ملک مدنی فرمودند این مملکت ملی شدن صنعت نفت است (صحیح است) و من امیدوار هستم که نمایندگان مجترب مجلس شورای ملی ایران با توجه باین اصل یک مداومت بیشتری بکنند جلسات را زیادتر یا لااقل همان سه ساعت که آئین نامه گفته ادامه بدهند این افتخاری را که نصیب خود اوصاف آنها خواهد شد این را با تصویب این آئین نامه تثبیت بکنند (نمایندگان - احسن)

نایب رئیس - چون کسی اجازه نخواست است بنا بر این پیشنهاداتی که رسیده است خوانده می شود و به کمیسیون فرستاده می شود.

(پیشنهادات بشرح زیر قرائت شد) **دردماده سوم** پیشنهاد میکنم که شرکت مکلک است یک هیئت فنی دارای کلیه شرایط لازمه و صلاحیت کافی تشکیل دهد که کار آن تعیین منافع محصولات نفتی ایران بخصوص انواع بنزین ها با احتیاجات بازرگ امروز باشد و فرمول های علمی و صنعتی برای تهیه این نوع محصولات تهیه نماید و این فرمولها در آزمایشگاه های فنی و بعد در کارخانه های آبادان مورد آزمایش قرار بگیرد و پس از احراز نتیجه قطعی بمقدار تجاری در جزو تولیدات صنایع نفت ایران قرار گیرد **فرهودی** **دردماده سوم** اسامی شرکت ملی نفت پیشنهاد میکنم

شرکت ملی نفت ایران کلیه سازمان و عملیات خود را باید با اصول مذکور در قانون تجارت و شرکتها مصوب آبان ۱۳۱۱ که مربوط بشرکتها می است تطبیق نماید **فرهودی** ریاست محترم مجلس شورای ملی اینجناب پیشنهاد می نمایم قسمت الف از ماده ۳ باین شرح اصلاح شود: **شورای عالی مرکب از هفت نفر می باشد که دولت بیست و یک نفر را از اشخاص خوش نام و بصیر بمجلس شورای ملی پیشنهاد و هفت نفر از بین آنها برای معنی انتخاب و مدت مأموریت این هفت نفر دو سال خواهد بود.** **پیشنهاد می کنم** تأمین وام داخلی برای شرکت ملی نفت احتیاج بتصویب مجلسین نداشته باشد.

دکتر طباطبائی پیشنهاد می کنم جزو مدیران عامل مدیر عامل بازرگانی نیز قید و تعیین شود **دکتر طباطبائی** **مکی** - ممکن است کلیتگیان نامی بیاید و تهیه ایران بشود و بعد وام بدهد **دکتر طباطبائی** - پیشنهاد وام داخلی را چون آقای مکی یک توضیحی دادند بنده پس می گویم **نایب رئیس** - از اسامی یک ماده بیشتر نامانده است اگر اجازه بفرمایند قرائت می شود.

(ماده چهارم بشرح زیر قرائت شد) **ترازنامه و حساب سود و زیان** (۱) سال مالی شرکت از اول فروردین هر سال شروع گشته و در آخر اسفند همان سال خاتمه می یابد و نخستین سال مالی از روز تأسیس شرکت تا آخر اسفند سال تأسیس است

(۲) دفتر محاسباتی شرکت باید بایستاده و طبق مقررات قانون بازرگانی باشد

(۳) دفتر محاسباتی شرکت بترتیبی که هیئت مدیره مقرر می دارد نگهداری و حفظ می شود

(۴) کلیه دفاتر شرکت در آخر اسفند بسته شده و ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت لااقل در ظرف ۳ ماه از اول سال بعد تهیه و در اختیار هیئت بازرسی گذاشته خواهد شد

(۵) تصویب ترازنامه شرکت از طرف شورای عالی معاف حساب هیئت مدیره محسوب است

(۶) مبالغی که در نتیجه ترقی تأسیسات و سایر اموال شرکت اعم از منقول یا غیر منقول حاصل می شود بحساب سود شرکت برده نخواهد شد

(۷) سود خالص شرکت عبارت است از سود غیر خالص پس از وضع هزینه ها و استهلاکها که بترتیب زیر عمل خواهد شد.

(۸) از سود خالص مبلغی معادل اقسای ده در صد موضوع گردیده و این مبلغ بحساب ذخائر عمومی شرکت انتقال داده می شود

(۹) پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی مبلغی برای انتقال به حساب آینده برده خواهد شد.

(۱۰) بقیه متعلق بخرانه دولت است که طبق قانون مخصوص بصرف عمران و آبادی و تأمین عدالت اجتماعی و امور تولیدی خواهد رسید.

نایب رئیس - ماده چهارم مطرح است آقای رضوی مخالف هستید بفرمائید **رضوی** - بنده معتقد هستم در هر عملی شروع و اقدام در آن که باصلاح علت خارجی بهش گفته می شود آسان است ولی چیزی که خیلی مهم و مشکل است و باید مورد کمال دقت باشد نگاهداری و حفظ اوست که علت تمامه بآن می گویند البته روزی ملت ایران شروع بیک عملی کرد و یک حقی که از او گم شده بود بایک کیفیتی که همه آقایان دیدند و شاهد و ناظر بودند بدست آورد و آغاز کرد مانده ماندیم و بدیم باین بجای شرکت نفت انگلیس و ایران گفته شد شرکت نفت ملی ایران و این افتخار همین طور که همه آقایان تذکر فرمودند در نتیجه فعالیت و اقدام دوره شانزدهم بود و دخالت و شرکت در این امر هم از افتخارات این دوره انشاءالله خواهد بود و این افتخارات از برای همه بخصوص ملت ایران که صاحب حق تمام این قسمت ها است روزی واقعا بایدار خواهد بود که انشاءالله در این قسمت یعنی این تصرفات یک نجوی عملی شود که آبرومندی کشور را بتمام معنی و تمام جهت مورد نظر داخل و خارج حفظ کند و

بخصوص در این ماده ای که تحت نظر و انتقاد و ایراد کبیری اجانب هم هست باید یک تجوی مقدمات کار را از حیث تنظیم این آئین نامه در نظر بگیریم و آماده کنیم که بهر طریق راه انواع مداخله و فشار انشاءالله در شبته خود وقتی که آقای مکی توضیحاتی دادند و در همان جلسه اول فرمودند بلافاصله اینکه در این مورد بخصوص از ایشان مشاهده میشد بنین داشتم که این آئین را آقایان دو نظر گرفته اند ولی نکته ای را که بنده می خواستم یک تذکره می دهم این است که ما آئین نامه را ممولاً از برای قوانین یک تجوی می نویسیم که تصور میشود بکرشته ای از مطالب در آنها جزو تبعیضات است و لازم بنوشتن نیست فرسماً اگر بنا شود در یک آئین نامه ای نوشته بشود که درین باب هیچگونه توصیه ای پذیرفته نشود و اگر کسی توصیه کرد مجازات بشود البته شاید در قوانین عادی در آئین نامه های عادی لزوم نداشته باشد ولی بنظر بنده این از مواردی است که باید پیش بینی بشود (مکی - کاملاً صحیح است) برای اینکه هر گونه تصرف غیر مشروع و هر گونه مداخله غیر منقول در این امر از بین برود (صحیح است) بهر صورت الان که این آئین نامه برای شور دوم باید بکمیسیون برود بنده پیشنهاد میکنم بطور کلی مذاقه بشود و مطالعه در هر عملی که در سایر مؤسسات ملی و یادولتی بیکروزی ایجاد خلل کرده در مورد اینکار نفت پیش بینی بشود که دیگر آنطور نشود در این مورد بخصوص توجه بفرمایند همانطور که فرمودند بنده پیشنهاد کتبی می دهم که اگر هر کس بنجوی مداخله کرد توصیه کردم آنکسی قرار گرفته است مورد مجازات قرار بگیرد **نایب رئیس** - آقای صدرزاده **صدرزاده** - تذکراتی که جناب آقای رضوی دارند البته صحیح است ولی خواستم این تذکره بدهم که این اسامی نامی بدو در هیئت مختلط و سپس در کمیسیون مخصوص نفت مورد مطالعه قرار گرفته است و اعضاء این کمیسیون اشخاصی بودند که بصیرت تام بامر حقوقی و قانون بازرگانی داشته اند و موادی که در ترازنامه و حساب سود و زیان در ماده

چهارم ذکر شده است تطبیق می کند با اصول و قوانین که در قانون بازرگانی در مورد شرکت ها رعایت می شود و البته در شور دوم هم اگر توافق داشته باشد مورد دقت واقع خواهد شد و بنا بر این کاری که از عهه لازمه است این است که ما هر چه زودتر شور اول این اسامی را بپایان برسانیم که برای شور دوم حاضر باشد در همین دوره شانزدهم که صنعت نفت ملی شده است اسامی اداره کردن آن هم بتصویب برسد و این اقتضای امر است دوره بشود **نایب رئیس** - چون دیگر اجازه خواسته نشده است و پیشنهاد کتبی هم رسیده است ماده پنجم قرائت می شود (بشرح زیر قرائت شد) **ماده پنجم** - هیچیک از مواد این اسامی قابل تغییر نیست مگر پیشنهاد شورای عالی و موافقت دولت و تصویب مجلسین.

نایب رئیس - مخالفی نیست (گفته شد خیر) ماده الحاقیه پیشنهادی قرائت می شود (پیشنهاد آقای مهدی ارباب بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بواحد اساس نامه شرکت ملی نفت اضافه شود: استخراج نفت تحت الارضی بلوچستان از وظایف اولیه شرکت است و پس از بهره برداری مجاز است با هر خریداری که مفید بداند معامله نماید **نایب رئیس** - بکمیسیون ارجاع می شود بنا بر این شور اول تمام شد لایحه برای شور دوم بکمیسیون مخصوص نفت فرستاده می شود (بعضی از نمایندگان - باید رأی گرفته شود) رأی لازم نیست (بعضی تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه)

نایب رئیس - جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده روز پنجشنبه ساعت ۹ صبح دستور لایحه مربوط بزندانیان و لایحه را عارضی است (مجلس پنجاه دقیقه بعد از ظهر ختم شد) **نایب رئیس** مجلس شورای ملی - **جواد گنجه**

چهارم ذکر شده است تطبیق می کند با اصول و قوانین که در قانون بازرگانی در مورد شرکت ها رعایت می شود و البته در شور دوم هم اگر توافق داشته باشد مورد دقت واقع خواهد شد و بنا بر این کاری که از عهه لازمه است این است که ما هر چه زودتر شور اول این اسامی را بپایان برسانیم که برای شور دوم حاضر باشد در همین دوره شانزدهم که صنعت نفت ملی شده است اسامی اداره کردن آن هم بتصویب برسد و این اقتضای امر است دوره بشود **نایب رئیس** - چون دیگر اجازه خواسته نشده است و پیشنهاد کتبی هم رسیده است ماده پنجم قرائت می شود (بشرح زیر قرائت شد) **ماده پنجم** - هیچیک از مواد این اسامی قابل تغییر نیست مگر پیشنهاد شورای عالی و موافقت دولت و تصویب مجلسین.

نایب رئیس - مخالفی نیست (گفته شد خیر) ماده الحاقیه پیشنهادی قرائت می شود (پیشنهاد آقای مهدی ارباب بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بواحد اساس نامه شرکت ملی نفت اضافه شود: استخراج نفت تحت الارضی بلوچستان از وظایف اولیه شرکت است و پس از بهره برداری مجاز است با هر خریداری که مفید بداند معامله نماید **نایب رئیس** - بکمیسیون ارجاع می شود بنا بر این شور اول تمام شد لایحه برای شور دوم بکمیسیون مخصوص نفت فرستاده می شود (بعضی از نمایندگان - باید رأی گرفته شود) رأی لازم نیست (بعضی تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه)

نایب رئیس - جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده روز پنجشنبه ساعت ۹ صبح دستور لایحه مربوط بزندانیان و لایحه را عارضی است (مجلس پنجاه دقیقه بعد از ظهر ختم شد) **نایب رئیس** مجلس شورای ملی - **جواد گنجه**

شماره ۲۳۲۵۰ وزارت دارائی

برنامه و بودجه آموزشی سالهای ۱۳۳۰-۱۳۳۱

۲۳۰۹۱۱

پیرو نامه شماره ۱۰۵۳۲۱۱-۱۳۰۱۳۲۹ موضوع برنامه و بودجه سازمان برنامه اشعار می گردد...

ریاست محترم مجلس شورای ملی - سازمان برنامه طبق نامه های شماره ۱۷۰۸۳ و ۱۴۰۶۷ تقاضا نموده بند ۲ از فصل ششم بودجه ۲۷ ماهه سازمان...

برنامه و بودجه آموزشی سالهای ۱۳۳۰-۱۳۳۱ (بر اساس بودجه ۲۷ ماهه مصوب کمیسیون برنامه) خلاصه طرح کمک دانشگاه تهران (اصلاح بودجه)

Table with columns: سال, نام طرح و شرح, استان شهرستان, هزینه نسبیاتی, هزینه اساسی, جمع هزینه واحد به ازای ریال, جمع کل هزینه ریال. Includes rows for various educational institutions and a summary for Tehran.

شماره ۲۰۰۷۱ اصلاح آئین نامه طرز تشخیص وصول مالیات کسبه و پیشهوران... ابقاد می گردد رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت ریاست محترم مجلس شورای ملی...

سوالات نمایندگان

تقاضای احقاق حق تشیع شده و تعدید افتتاح کلاس خود را بخواهند و بویون را بگوشه نقش قانون از طرف دانشگاه که در آن اجرا قانون بچوانان که در دهه بیست و یکم...

سوال زیر هر چه بود در مجلس شورای ملی مسور نمایند - سوال - اگر مسافرت جناب آقای دولت در پیس با دعوت رسمی دولت مصر بوده چرا...

عمومی از اوضاع فرهنگ و جاو گیری از پیش آمده که باعث اختلال امور فرهنگی شده و با تشویق از تحصیل بازنشسته و توانمند آنرا از ایران ساخته بیهودگی از طرف وزارت فرهنگ شده است...

ملاحظات - هزینه اساسی شامل تکمیل آزمایشگاه و کتابخانه و ماشین آلات است ولی دانشگاه های نامبرده در این بودجه نیز مجاز خواهند بود در صورت موافقت سازمان برنامه سهمی خود را صرف تکمیل ساختمان دانشگاهها نمایند...

جمع کل مطابق اعتبار مصوب در بند ۲ فصل ششم بودجه ۲۷ ماهه برنامه ۵۸۰۲ م - رئیس کمیسیون برنامه - دکتر عبدالله معظمی